

Belgium-Luxembourg
Digital Media and
Disinformation Observatory

Wie is gevoelig voor (politieke) desinformatie? Gegevens uit Vlaanderen, België

Samenvatting van document 3.2.1.

Jonas LEFEVERE, Trisha MEYER

Dit project is gefinancierd door de Europese Unie, onder subsidieovereenkomstnummer INEA/CEF/ICT/A2020/2394296. Dit verslag geeft uitsluitend de mening van de auteurs weer en de Commissie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik dat eventueel van de hierin vervatte informatie wordt gemaakt.

EDMO BELUX is de Belgische en Luxemburgse hub voor onderzoek naar digitale media en desinformatie (EDMO BELUX). EDMO BELUX brengt een ervaren en uitgebreid netwerk van factcheckers, media, desinformatieanalisten, organisaties voor mediageletterdheid en academici samen om opkomende schadelijke desinformatiecampagnes op te sporen, te analyseren en bloot te leggen. Via snelle waarschuwingen in het netwerk zullen factchecks en onderzoeksrapportage de eerste personen bereiken die reageren op desinformatie (media, civiele samenleving, overheid) om de impact van desinformatiecampagnes tot een minimum te beperken. Daarnaast zal EDMO BELUX door middel van mediageletterdheidscampagnes burgers en media bewust maken en weerbaarheid opbouwen om desinformatie te bestrijden. Ten slotte zal de hub zijn toezicht op, analyse van en bewustmaking over desinformatie inbedden in een multidisciplinair onderzoekskader naar het effect van desinformatie en de reacties van platformen op democratische processen.

Binnen EDMO BELUX is de onderzoekspijler van de hub gericht op het beoordelen van de impact van desinformatie en de reacties op desinformatie.

Welke burgers zijn het meest vatbaar voor desinformatie die online wordt verspreid? In dit verslag onderzoeken we patronen van gevoeligheid voor desinformatie bij burgers uit Vlaanderen, de grootste regio van België. Ten eerste gaan wij na in hoeverre de sociaaldemografische kenmerken en de sociaalpolitieke houdingen van burgers ons helpen te begrijpen welke burgers meer (of minder) geneigd zijn valse beweringen te geloven. Ten tweede zoomen we in op het effect van blootstelling aan desinformatie online: in hoeverre leidt blootstelling aan desinformatie online ertoe dat burgers deze valse beweringen steeds meer geloven? Uit onze bevindingen blijkt dat vooral burgers die hun informatie krijgen via online kanalen zoals nieuwswebsites, meer blootstaan aan en geloven in desinformatie. Ook jongere burgers en burgers die zich aan de rechterzijde van het politieke spectrum bevinden, zijn geneigd desinformatie geloofwaardiger te vinden. Wij vinden ook sterke aanwijzingen dat burgers die in algemene samenzweringstheorieën geloven, sterk geneigd zijn om ook in specifieke desinformatiecampagnes te trappen. Bovendien blijkt uit ons experimenteel bewijs dat blootstelling aan socialemediaberichten die desinformatie bevatten het geloof van burgers in de desinformatie vergroot, wat zorgwekkend is. Wij tonen ook aan dat waarschuwingen van socialemediaplatforms het effect van desinformatiecampagnes slechts gedeeltelijk beperken.